

ESPAIS VERDS. FEBRER 2020

Any internacional de la sanitat vegetal 2020: <http://www.fao.org/plant-health-2020/home/es/>

NOVETAT: NOU MODEL DE PASSAPORT FITOSANITARI

El dia 14 de desembre va entrar en vigor el Reglament UE 2016/2031, relatiu a les mesures de protecció contra les plagues dels vegetals, el Reglament UE 2019/2072, on se n'estableixen les condicions uniformes, i el Reglament UE 2017/2313, que estableix les especificacions del format de passaport fitosanitari per als trasllats en el territori de la Unió. Aquests reglaments imposen mesures més estrictes de protecció contra la introducció i la difusió en el territori de la UE de plagues de quarantena.

Una de les novetats d'aquests Reglaments és que estableixen un nou format de passaport fitosanitari, el qual haurà d'acompanyar tots els vegetals destinats a la plantació, així com a determinades llavors, vegetals, productes vegetals i altres objectes que ho requereixin.

No s'exigirà el passaport fitosanitari per al trasllat de vegetals, productes vegetals o altres objectes subministrats directament a l'usuari final, inclosos els jardiners domèstics.

El nou passaport fitosanitari té un format comú a tota la Unió Europea, i es pot expedir en format electrònic sempre que inclogui tots els elements que marca la normativa.

Com a novetat, el nou passaport fitosanitari ha de contenir la bandera de la UE (en color o blanc i negre) i la indicació "Plant passport". La informació ha de figurar dins d'un rectangle o quadrat clarament separat d'altres informacions. Per a més informació sobre les especificacions del format, podeu consultar el [Reglament UE 2017/2313](#).

PASSAPORT FITOSANITARI

PASSAPORT FITOSANITARI DE ZONA PROTEGIDA

 PASSAPORT FITOSANITARI / PLANT PASSPORT	 PASSAPORT FITOSANITARI - ZP* / PLANT PASSPORT - PZ* <small>* Codi EPPO o nom científic de la plaga de zona protegida (P.ex. ERWIAM, o bé <i>Erwinia amylovora</i>)</small>
A. Denominació botànica (P. ex. <i>Prunus avium</i>) B. Núm. Registre proveïdor (P. ex. ES-09170000) C. Codi de traçabilitat (P. ex. 0000 o codi barres) D. - Nom país tercer de procedència.(P. ex. Egipte o codi (dues lletres) o - Codi de l'Estat membre d'origen	A. Denominació botànica (P. ex. <i>Malus domestica</i>) B. Núm. Registre proveïdor (P. ex. ES-09170000) C. Codi de traçabilitat (P. ex. 0000 o codi barres) D. - Nom país tercer de procedència.(P. ex. Egipte o codi país (dues lletres) o - Codi de l'Estat membre d'origen i núm. Registre Proveïdor cas de passaport de substitució

El passaport fitosanitari s'ha de col·locar a la unitat comercial dels vegetals, productes vegetals i altres objectes, i si aquests es transporten en un embalatge, paquet o envàs, es col·locarà en l'embalatge, paquet o envàs. Els passaports no podran anar exposats únicament sobre els albarans.

En materials certificats, el passaport fitosanitari s'inclourà en l'etiqueta de certificació.

A la pàgina web del DARP sobre el [passaport fitosanitari](#), podeu trobar la normativa i les preguntes freqüents al respecte.

FORESTALS

Processionària (*Thaumetopoea pityocampa*)

La plaga en aquests moments està en l'últim estadi de la fase d'eruga i es comencen a veure les primeres processons d'enterrament, i **s'ha de tenir molta cura perquè en aquest estadi les erugues tenen pèls molt urticants**. Quan els atacs han estat forts, els pins queden totalment defoliats i es poden observar les típiques bosses on les erugues es refugien del fred.

Pins amb fort atac de processionària

Processó d'enterrament

Mesures culturals: Tallada i destrucció de les bosses (crema de les bosses, immersió en aigua, etc.).

Control químic: Encara s'està a temps de realitzar tractaments insecticides dirigits a les bosses, els arbres i/o a les processons.

- Per a evitar la perillosa acció dels pèls urticants que desprenen les erugues, cal actuar sempre d'esquena al vent, i protegir-se les mans i els ulls.

Perforadors dels brots (*Tomicus piniperda* i *Tomicus minor*)

Aquests coleòpters es localitzen a les zones de clima fred i poden atacar qualsevol espècie de pi, dirigint l'atac a les branques gruixudes i el tronc. Generalment, només afecten arbres debilitats a causa de vegetar en sòls dèbils o en condicions meteorològiques adverses o per presentar ferides. Tot i això, quan les poblacions d'aquest insecte són molt grans, poden atacar també arbres sans.

En aquests moments, els adults hivernants reinicien la seva activitat i es poden apreciar les perforacions al tronc originades per a realitzar la posta dels ous. Quan les larves comencen el seu desenvolupament i creen les galeries, és el moment en què produeixen els danys més importants, arribant fins i tot a matar l'arbre.

Mesures culturals: No deixar al bosc troncs ni branques de més de 6 cm de diàmetre i tallar, triturar, escorçar o tractar els arbres amb un grau important d'atac abans que els insectes els abandonin.

Col·locació de punts-esquer de finals de febrer a principis d'abril, que es correspon amb el període d'aparellament.

POLLANCRE

Corc del pollancre (*Cryptorhynchus lapathi*)

És un coleòpter que ataca pollancre i salzes, sobretot quan són joves. Als mesos de febrer i març les larves penetren al tronc excavant una galeria ascendent; en alguns casos, els arbres es poden trencar com a conseqüència del vent, i la fusta queda depreciada per la presència d'aquestes galeries.

Per detectar la presència d'aquest coleòpter, ens hem de fixar en els forats per on han penetrat les larves, en els quals veurem unes serradures molt característiques barrejades amb saba de color blanquinós.

Mesures culturals: Cal utilitzar planters exempts d'aquesta plaga i efectuar les plantacions de pollancre en terrenys adequats i on no hi manqui l'aigua.

Si es troben planters afectats, s'hauran de destruir.

Control químic: En el cas de presència d'aquest insecte, es poden fer tractaments contra les larves subcorticals, aplicant-hi productes penetrants als dos-tres metres inferiors del tronc. Aquests tractaments s'han de realitzar a l'inici de la tardor o als mesos de febrer-març. Aquest tractament és molt important realitzar-lo en plantacions de primer i segon any.

Adult de corc del pollancre

ORGANISMES FORESTALS DE QUARANTENA

Nematode de la fusta (*Bursaphelenchus xylophilus*)

És un nematode que provoca la mort dels pins, i està associat amb diferents espècies de *Monochamus* (insectes coleòpters que actuen com a vectors del nematode). Les espècies més susceptibles són el pi pinastre o marítim (*P. pinaster*), el pi roig (*P. sylvestris*) i la pinassa (*P. nigra*).

Portugal continental i Madeira estan afectats per aquest nematode i han estat considerats zona demarcada respecte a aquest organisme nociu de quarantena. Per aquest motiu, tots els pins, les fustes i el material d'embalatge de fusta procedents d'aquest país han de venir acompanyats de Passaport Fitosanitari CE, o, en el cas de les fustes tractades adientment, per termoteràpia i marcades amb el símbol de la NIMF 15. A Espanya, també s'han detectat focus a Extremadura, Galícia i Castella i Lleó.

Mesures culturals: Els Serveis de Sanitat Vegetal i de Gestió Forestal del DAAM han establert mecanismes per garantir que aquesta malaltia no s'introdueixi a Catalunya. Per aquesta raó, es duen a terme:

- Prospeccions a les masses forestals susceptibles.
- Inspeccions a les serradores i indústries de la fusta.
- Control de les importacions i transport de fusta i dels embalatges de fusta.

El xancre resinós dels pins (*Fusarium circinatum* “telemorf. *Gibberella circinata*”)

És una greu malaltia provocada pel fong (*Gibberella circinata*) que ataca els pins, principalment *Pinus radiata*. A Catalunya, no s'ha detectat la seva presència.

En arbres, el símptoma més característic és la formació de xancre en branques i al tronc, amb abundant secreció de reïna i, en conseqüència, l'assecada de les branques a la part alta de l'arbre i la consegüent mort.

En plàntules, els símptomes són l'esgrogueïment i assecada de les acícules inferiors amb progressió cap a les terminals.

Xancre en el tronc

Plàntula afectada per *F. Circinatum*

Cal evitar que aquesta malaltia s'introdueixi a Catalunya; per això és important la seva detecció precoç i la destrucció dels primers focus que apareguin.

Qualsevol indicatiu o sospita de la presència de la malaltia s'ha de notificar al DARP, Servei de Sanitat Vegetal (ssv.dar@gencat.cat) o al Servei de Gestió Forestal (sanitatforestal.daam@gencat.cat) per tal de procedir a la seva confirmació i, si s'escau, a aplicar mesures d'erradicació.

PARCS I JARDINS

CASTANYER D'ÍNDIES

Minadora de la fulla (*Cameraria ohridella*)

La minadora del castanyer d'Índies passa l'hivern en forma de crisàlide.

Mesures culturals: Per aconseguir eliminar les poblacions de minadora en un determinat indret afectat, cal recollir les fulles que cauen durant la tardor sota els arbres afectats i en les zones arbustives i matolls propers als arbres. Les fulles recollides han de ser eliminades, ja sigui enterrades sota una capa gruixuda de terra, cremades o compostades; en el darrer cas, el compost assoleix una temperatura superior als 40°C, que garanteix la mort a les crisàlides hivernants.

PALMERA

Eruga barrinadora (*Paysandisia archon*)

L'existència de palmeres en espais públics i jardins privats fa que s'hagi observat la presència d'aquesta plaga a diversos indrets de Catalunya. El major nombre de palmeres afectades pertanyen a l'espècie *Trachycarpus fortunei*, però s'ha detectat sobre algun exemplar de *Phoenix dactylifera*, *Phoenix canariensis* i *Chamaerops humilis*. És per això que, tot i tractar-se d'una plaga menys agressiva que la del morrut (*Rhynchophorus ferrugineus*), cal, en les zones afectades, efectuar tractaments preventius i, en zones no afectades, mantenir la vigilància sobre la seva possible presència.

Mesures culturals: En zones no afectades, s'hi ha de mantenir la vigilància sobre la seva possible presència. En el cas de palmeres molt afectades i mortes, cal talar i destruir mitjançant trituració.

Tractament fitosanitari: En les zones afectades, s'hi han d'efectuar tractaments preventius amb les matèries actives adients.

Morrut de les palmeres (*Rhynchophorus ferrugineus*)

Detectar els inicis de l'atac no sempre és fàcil. Els símptomes externs es manifesten amb un assecament de les fulles centrals de la corona. Quan avança l'atac, les fulles centrals s'esgrogueeixen i es marceixen, de forma que en poques setmanes la pràctica totalitat de la corona es veu afectada, originant la mort de la palmera.

Durant la tardor, el vol de l'adult es veu incrementat. És de preveure la colonització de noves palmeres sanes. La vigilància de les palmeres d'espècies sensibles continua essent l'eina principal de lluita contra el morrut.

Mesures culturals: En zones no afectades, mantenir la vigilància sobre la seva possible presència.

Les palmeres molt afectades per la plaga i/o que es consideri que no es poden salvar, així com les restes afectades provinents de sanejaments, es recomana destruir-les i portar-les als punts establerts per tal de gestionar-les adequadament.

Tractament fitosanitari: En les zones afectades, s'hi poden efectuar tractaments preventius (en especial, la palmera canària) amb les matèries actives adients i autoritzades.

XIPRERS

Mesures culturals: Durant la tardor i l'hivern convé aprofitar per fer neteja de les parts afectades, tallant branquillons secs per la primera part sana, per tal d'eliminar al màxim restes de fongs i millorar l'aeració dels arbres.

FRUITERS I ARBUSTOS ORNAMENTALS

TRACTAMENTS A CAIGUDA DE FULLA

A la tardor, és quan els arbres i arbusts caducifolis inicien el procés de caiguda de la fulla; durant aquest període es produeixen petites ferides que caldrà protegir de l'entrada de fongs o bacteris. És per això que, si s'ha observat xancres o ferides a les branques i es donen condicions meteorològiques favorables per a la seva difusió, altes humitats per pluges, boires o rosades, ara és un bon moment per protegir aquestes plantes.

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per tal de comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registro Oficial de Productos y Material Fitosanitario, del Ministerio de Agricultura y Pesca, Alimentación y Medio Ambiente \(MAPAMA\)](http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris)

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:
<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

Servei de Sanitat Vegetal (ssv.dar@gencat.cat):

- Laboratori d'Agricultura i Sanitat Vegetal: 973 305477
- Serveis Centrals: 93 409 20 90
- Serveis Territorials a Barcelona: 93 409 20 90
- Serveis Territorials a Girona: 972 45 43 10
- Serveis Territorials a Lleida: 973 23 64 12
- Serveis Territorials a Tarragona: 977 25 04 21
- Serveis Territorials a Terres de l'Ebre: 977 50 01 74

Servei de Gestió Forestal (sanitatforestal.daam@gencat.cat): 93 567 42 00

PER A MÉS INFORMACIÓ: www.gencat.cat/agricultura/sanitat